

46
0-54

54
"NOWYJ SOKIL"
UPRAWA PLASTU
54/0

ПЛАСТ
Організація Української Молоді
Станична Пластова Старшина
у Божуполі

Звірячий Гимновник Байка

Написав Дмитро Соловій

Зів'яло красне любе літечко, змарніло... Хмари небо вкрили, сонце заступили. Повіяв з півночі холодний злющий вітер. Стала мокра мгичка мрячити, землю росити...

Засумував Бичок за літом, що ген-ген кудись то майнуло, та й каже:

— Не хочу я тут зими чекати! Піду собі літа шукати!
Та й пішов...

От іде він собі шляхом-дорогою, йде, а назустріч йому Гусак бреде.

— Гел-гел! Здоров, Бичку!

— Здоров!

— А куди це ти, Бичку, йдеш, широким шляхом бредеш?

— Та це я від зими тікаю, літа шукаю.

— О, то візьми й мене з собою!

— Ходім!

От і пішли вони: попереду Бичок, а за ним Гусачок. Ідуть вони шляхом-дорогою увесь тиждень, аж назустріч їм Півень.

— Ку-ку-рі-ку! Здоров, Бичку!

— Здоров!

— А куди це ти, Бичку, йдеш і Гусака із собою ведеш?

— Та це я від зими тікаю, літа шукаю, — каже Бичок.

— Так ти візьми й мене з собою!

— Ходім!

І пішли вони далі втрьох: попереду Бичок, за ним Гусачок, а за Гусачком Півник. Ідуть вони шляхом-дорогою, йдуть. Усі завзято ногами тупотять. Земля під ними стугонить, як барило, а назустріч їм Баран-Баранило.

— Ме-ке-ке! — гукає Баран. — Здоров, Бичку!

— Здоров!

— А куди це ти, Бичку, йдеш та Гусака й Півника за собою ведеш?

— Та це я від зими тікаю, літа шукаю.

— То візьми й мене з собою!

— Ходім!

І знову пішли вони далі: попереду Бичок, а за ним Гусачок, за Гусачком Півничок, а за Півничком Баран.

Ідуть вони шляхом-дорогою, йдуть, полем чистим бредуть та бредуть. Гей, а в полі вітер лютує, свище, а назустріч їм тюпає Свиня-Свинище.

— Хрю, хрю!.. Здоров, Бичку!

— Здорова будь, Свине!

— А куди це ти, Бичку, йдеш, Гусака, Півника й Барана за собою ведеш?

— Та це я від зими тікаю, літа шукаю.

— Літа шукаєш? То візьми й мене з собою!

— Ходімо!

От і знову вони битим шляхом ідуть: попереду Бичок, за ним Гусачок, за Гусачком Півничок, а за Півничком Баран-Баранище, а позаду Свиня-Свинище.

Ідуть вони та й ідуть. Полем широким бредуть, все бредуть, та тільки літа ніде і ніяк не знайдуть!..

2

Ідуть. Ось вони вже й до лісу дійшли. А в лісі холодний вітер завивас. Сніжок з неба посипає. Сльота очі забиває...

І каже Бичок:

— А гей, товариство! Що його далі робити? Куди його від зими тікати? Де того літа шукати?..

— Не знаю!—гелґоче Гусак-Гусачище.

— Не знаю!—кокоче Півень-Півнище.

— Не знаю!—мекекає Баран-Баранище.

— Не знаю!—хрюкає Свиня-Свинище.

— Ну, то виходить, що знаю я! — мовить їм Бичок. — Доведеться нам гуртом отут хату будувати, щоб від лютого морозу та й не пропадати.

— І чого б я себе отут мордував та тую хату будував! — одказує Гусак-Гусачище. — У мене ж два крила: одно простелю, другим укриюся — мені й тепло буде.

• А Півень-Півнище й собі:

— Не хочу і я себе мордувати та отої хати будувати. У мене теж два крила: одно простелю, другим укриюся — мені й тепло буде.

А Баран-Баранище й собі:

— А я, спитатися, чого буду себе мордувати та отую хату будувати?! У мене вовна добра, кожух теплий — я морозу не боюся!

А Свиня-Свинище й собі:

— А я усенький свій вік нічого не робила, тільки чужі грядки рила. То чого ж я тепер маю себе мордувати та отую ненависну мені хату будувати? Як мороз припече, то я у листя вриюся, листям укриюся, мені й тепло буде!..

Побачив Бичок, що з таким товариством не буде діла, та й каже:

— То йдіть собі куди хто хоче, а я буду сам себе рятувати і на зиму хату собі будувати.

Настягав він собі дерева-сушняку, листя, бур'яну, моху. Довго й чимало себе мордував, та, кінець-кінцем, все ж таки теплу хату собі збудував.

3

Побудував Бичок собі хату та й живе. Щоправда, важкенько іноді йому бувало, бо все самому робити випадало. Треба ж було і в ліс ходити, сухого дерева шукати. А потім отої сушняк до хати стягати, рубати та ламати. Треба було й по воду ходити, і піч топити, і борщ варити. Треба було й хату охайно тримати-чепурити та вимітати. Та, проте, усе теє Бичок сам встигав робити. І от, у добрі, у теплі живе, хліб жує і на долю не плачеться, не нарікає, що вона його обминає...

А надворі сніг сипле, мороз тисне, вітер стежки замітає та під вікном завиває:

Гу-у-у! Гу-у-у! Сім свит продму! — сердиться.

— Еге! Не страшно!.. Тепер уже я в своїй хаті! — каже Бичок. — А своя рідна хата на добро й тепло багата. Не боюся я тебе, морозище: не дошкулиш!

Аж тут хтось у віконницю:

Побачив Бичок, що з таким товариством не буде діла.

Стук-стук! Грюк-грюк!

— А хто там? — питає Бичок.

— Це я, Гусак!

— А чого тобі, Гусаче, тут треба?

А Гусак йому:

— Немає де від холоду подітися: пусти в хату погрітися!

— Е-е, Гусаче! Та в тебе ж два крила. Ти ж одно простелиш, другим укриєшся — тобі й тепло буде! — одказує Бичок.

Та Гусак знову проситься:

— Бичку, брате! Пусти в хату! Мороз припікає, ніжка примерзає, як не вступиш — пропаду!

— Отож, бач! — каже йому Бичок. — Не хотів ти хати будувати, а тепер, мабуть, доведеться тобі на морозі пропадати...

Аж далеко в лісі гомін, аж далеко в лісі крик. Там вітри гудуть холодні, там вовки виють голодні:

Агу-гу! Агу-гу!

Скаву-у! Скаву-у!

Гар-р-р! Гар-р-р!..

Плаче Гусак:

— Бичку, Бичку! Невже ти не чуєш, який в лісі гамір? То ж лихо наше наближається! Хижі звірі ходять, пильно нас шукають, а як познаходять, то порозривають!.. Прости ж, Бичку, мій нерозум, годі вже сваритись. Пусти в хату: будем гуртом лиха боронитись. Вже я добре тепер бачу — в гурті наша сила! Тільки гуртом переможемо Вовка та Бурмила.

Шкода стало Бичкові Гусака і каже він:

— Ну, та вже коли ти згоден у гурті робити, то іди до мене в хату, будем разом жити!

Та й пустив до хати Гусака.

4

От і живуть Бичок та Гусак у гурті, у добрі та в теплі. А надворі сніг сипле, мороз тисне, вітер стежки замітає та під вікном виє, завиває:

Гу-у-у! Гу-у-у! Сім свит продму!

— Бичку-брате! Пусти в хату!

— Та не лякай: не страшно! — сміється Бичок. — Адже ми у рідній хаті. А своя рідна хата на добро й тепло багата. Не дошкулиш!

Аж раптом хтось у віконницю:

Стук-стук! Грюк-грюк!

А хто там? — питається Бичок.

— Це я, Півень!

— А чого тобі, Півне, тут треба?

А Півень йому:

— Ніде від холоду подітися: пусти в хату погрітися!

— Е-е, Півнику! Та у тебе ж два крила! Ти ж одно простелиш, другим укриєшся — тобі й тепло буде! одказує Бичок.

А Півник знову проситься:

— Бичку, брате! Пусти в хату! Мороз припікає, ніжка примерзає, як не впустиш — пропаду!

— Отож, бач! — каже йому Бичок. — Не хотів ти хати будувати, а тепер, мабуть, доведеться тобі на морозі пропадати.

А далеко в лісі гомін, а далеко в лісі крик. То вітри гудуть холодні, то вовки виють голодні:

Агу-гу! Агу-гу!

Скаву-у! Скаву-у!

Гар-р-р! Гар-р-р!

Плаче півник:

— Бичку, Бичку! Невже ти не чуєш, який в лісі гамір? То ж лихо наше наближається! Хижі звірі ходять, пильно нас шукають, а як познаходять, то порозривають! Прости ж, Бичку, мій нерозум, годі вже сваритись! Пусти в хату: будем разом лиха боронитись. Вже я добре тепер бачу — в гурті наша сила! Тільки гуртом переможем Вовка та Бурмила.

Шкода стало Бичкові Півника і каже він:

— Ну, та вже коли ти згоден у гурті робити, то йди до мене в хату, будем разом жити.

Та й пустив до хати Півника.

В засніженій лісовій хатці у гурті, у добрі та в теплі живе тепер уже аж троє: Бичок, Гусак та Півень. А надворі хуртеча хурделить, сніг сипле, мороз тисне, вітер стежки замітає та під вікном виє, завиває:

Гу-у-у! Гу-у-у! Сім свит продму!..

А Бичок сміється:

— Та вже казано тобі: не полохай! Бо живем ми в рідній хаті. А своя ж рідна хата на добро й тепло багата! Не дошкулиш!

Коли це у двері хтось:

Стук-стук! Грю-грюк!

— А хто там? — обзивається Бичок.

— Це я, Баран!

— А чого тобі, Баране, тут треба?

А Баран йому:

— Ніде від холоду подітися: пусти в хату погрітися!

— Е-е, Баране! Та у тебе ж вовна добра, кожух теплий!

Ти ж морозу не боїшся! — одказує Бичок.

А Баран знову проситься:

— Бичку рідненький, приятелю рогатенький! Пусти швиденько! Мороз припікає, ніжка примерзає, як не вступиш — пропаду!

— Отож, бач! — каже Бичок. — Не хотів ти разом зо мною хату будувати, а тепер тобі ж, самому на сором, доведеться на морозі пропадати!

А далеко в лісі гомін, а далеко в лісі крик. Там вітри гудуть холодні, там вовки виють голодні:

Агу-гу! Агу-гу!

Скаву-у! Скаву-у!

Гар-р-р! Гар-р-р!

Плаче Баран, тужить:

— Бичку! Бичку! Братику ріднесенький! Голубчику рогатесенький! Невже ти не чуєш, який в лісі гамір? То ж спільне наше лихо наближається! Хижі звірі ходять, пчльно нас шукають, а як познаходять, то порозривають!.. Прости ж, Бичку, мій нерозум, годі вже сваритись! Пусти в хату: будем разом лиха боронитись! Вже я добре тепер бачу — в

гурті наша сила! Тільки гуртом переможемо Вовка та Бурмила.

Шкода стало Бичкові і Баранця. „Не поганий він хлопець, тільки не дуже розумний, — міркує собі Бичок. — Та вже нехай і йому цей раз вибачу!“ Одчинив двері та й каже Баранові:

— Ну, та вже коли ти згоден у гурті робити, то іди до мене в хату, будемо разом жити!

Увійшов до бичкової хати й Баран.

6

У гурті, у добрі та в теплі живуть собі Бичок, Гусак, Швень та Баран і горя не знають. А надворі хуртовина вирує: сніг сипле, мороз тисне, вітер стежки замітає та під вікном виє, завиває:

Гу-у-у! Гу-у-у! Сім свит продму!

А Бичок:

— Та годі вже, хвальку, хвалитися, бо до нас тобі не доступитися! Живемо бо ми в своїй хаті. А своя ця рідна хата на добро й тепло багата. Не дошкулиш!

Коли це раптом хтось у двері:

Стук-стук! Грюк-грюк! — аж хата затрусилася.

— А хто там? — питається Бичок.

— Та це я, Свиня!

— А чого тобі, Свинє, тут треба?

А вона йому:

— Хрю-хрю! Ніде мені від холоду подітися, то й прийшла я погрітися.

— Е-е, Свинє! Та ти ж у листя врийся, листям укрийся, тобі й тепло буде! — глузує з неї Бичок.

— Ат там! Ніколи мені з тобою розбалакувати! — сердиться Свиня. — Швиденько одчиняй, кажу, бо мороз припікає, ратиця до землі примерзає. Хутчіше впускай лишень до хати!

— Е-е, ні! — каже Бичок. — Дзуськи! Не хотіла ти разом зо мною хати будувати, то тепера ж доведеться тобі на морозі й пропадати.

А Свиня йому:

— Ніколи я не робила й робити не буду! А як ти такий, як ти мене грітися не пускаєш, то я кругом хати піду, усі стояни повіриваю, хату тобі розваляю. Тобі ж гірше буде!..

— Та ну, Свинє! Цим ти мене не злякаєш! А як наміришся ти мою хату валяти, то я буду тебе рогами штурляти.

— А ми будемо тебе бити, скубти та клювати! — гукують Баран, Гусак та Півень. — Де ж це видати, щоб чуже добро, чужу працю та руйнувати!?

Розлютувалася Свиня:

— Хрю-хрю!.. Ось я зараз вам лиха нароблю! — і як розпочне вона землю рити, стояни хитати...

Як гукнуть тоді Бик, Баран, Півень та Гусак:

— А-а, гак ти так!? Так ти наше добро хочеш зруйнувати, наше тепло сплюндрувати! Хочеш нашій щирій громаді шкоди завдати!? Та ми тебе!..

І як вискочить тут із хати Бик, як штурхне він Свиню рогом. Як вибіжить Баран, як гупне її лобом. Як вискочить Гусак, як смикне дзьобом за свинячу щетину. Як вилетить Півень, як клюне-дзьобне він у свинячу спину!

Заверещала Свиня та й чкурнула, голосячи:

— Ку-ві, ку-ві, ку-ві!..

— Ку-ві, ку-ві, ку-ві!..

— Ку-ві, ку-ві, ку-ві!..

Далеко-далеко у ліс забігла!..

А т-с-с!.. А що то? Чуєте?!

Ой, у лісі гомін, гвалт. Ой у лісі страшний крик... Го вітри гудуть холодні, то вовки виють голодні:

Агу-гу! Агу-гу!

Скаву-у! Скаву-у!

Гар-р-р! Гар-р-р!

Ку-ві! Ку-ві! Ку-ві!

Чули?!.. То хижі звірі гладку Свиню упіймали. То хижі звірі ледачу свиню розідрали... Залишався у вовкових зубах самий тільки закручений свинячий хвостик, а у ведмежих зубах дурний свинячий писок із усім тулубом!..

Отак попадаювали, Свиню оббілували і з'їли... Що кому дісталось...

Гей у лісі, в засніженій хатці, живуть собі дружненькою громадою Бичок, Півник, Гусак та Баран. Живуть день, живуть два, живуть багато днів...

Роботу розподіляють: той по дрова, той по воду, той піч топить, той куліш варить. Навчило їх лихо гурту держатись, дружненькою громадою жити, спільно себе боронити. І от тепер один одному вони щиро допомагають і горя давнього уже не знають.

А надворі хуга, хуга!.. А надворі сніг сипле, мороз тисне. Віхола гуляє, стежки замітає та під вікном виє, завиває: Гу-у-у! Гу-у-у! Сім свит продму!..

— Та нам тут не дошкулиш! Бо живем ми в рідній хаті. А своя ж рідна хата на добро й тепло багата! — гукають у відповідь Бичок, Баран, Півень та Гусачок. А Півень ще й на жердку злетів та відти як загукає:

— Ку-ку-рі-ку! Кукуруку! Вже ми не боятимемося тебе, вітрище-морозище, й довіку!..

А на той час коло хатки пробігала голодна Лисичка-Мудричка. Чує — Півник співає. От і почала вона прислухатися та приглядатися. Довго вона вартувала, довго вона навкруги засипаної снігом хатки плазувала. Та, кінець-кінцем, довідалась, що у засніженій лісовій хатці — звірячий зимовник. І що живуть там Бичок, Баран, Гусак та Півень.

Якстій метнулася вона до Вовка та Бурмила.

— Здорові були! Ось ви собі ще й досі нічого не здобули! Сидите тут у своєму барлозі, слухаєте, як надворі вітер свище, та згадуєте натщесерце, яка то смачна була Свиня-Свинище!..

— Е-е, годі тобі з нас глузувати! — реве Ведмідь. — Кажі краще, де ти була, чого прийшла і що там у лісі знайшла.

— Далеко відсіль я була і на смачну поживу набрела, — каже Лисичка. — Тобі, Ведмедику, я знайшла Бичка-третьачка. Тобі, Вовчику, Баранця-ситунця, а собі — Гусака-плавунця та Півника-співунця.

— Де-е? — загарчав, схопившись, Вовк.

— Де-е? — заревів, підводячись, Ведмідь.

— Кажі швидше, — гукає Вовк, — бо голодні ми!

— Кажи швидше, — реве Ведмідь, — бо не втерпимо і побіжимо сами!

— Е-е, швидкі які! Майте терпець! — сміється з них Лисичка-Мудричка. — Побіжимо разом, за моїм розказом. Бо сами ви не втрапите й того м'яса не вхопите. Тільки одна умова!

— Яка? — гарчить Вовк.

— Яка? — реве Ведмідь.

— А така, — каже Лисичка: — як прибіжимо, то спершу впустите до хати мене. Я багато не з'їм: тільки Гусачка-плавунця та Півника-співунця. Потім уже піде мій кум, Вовк. Він хоч і Неситий на прозвисько і мало наївся свинячим хвостиком, та більше за одного Баранця він, все ж таки, не впорає. А тоді вже піде Ведмідь — він матиме собі доброго Бичка-третячка на обід...

— Згода! — загарчав Вовк.

— Згода! — знехотя заревів Ведмідь.

Погодилися та й побігли усі.

8

Біжать лісом хижі звірі, біжать. По снігових наметах стрибають, срібний іней з кущів оббивають. Так то дуже вони поспішають!..

Лисичка перед веде, а за нею Вовчик іде, а за Вовком Ведмідь бреде.

А у лісі хуртовина лютує, вирує: сніг сипле, мороз тисне, вітер стежки замітає та у вухах свистить, завиває:

Гу-у-у. Гу-у-у!..

Прибігли вони до лісової хатки, снігом засипаної, вітром заметеної.

— Отут, — каже Лисичка-Мудричка, — свійські тварини зимують. Це їхній зимовник.

От Ведмідь Бурмило на двері добре надавив і тії двері відхилив та й каже:

— Ану, Лисичко-Мудричко, швиденько хапай своїх Гусачка-плавунця та Півника-співунця. Та тільки не займай того Бичка-третячка!

Лисичка тільки хвостиком махнула й до хати стрибнула. А Ведмідь і двері причинив, защепнув, щоб, бува, із хати хто не дременув.

Як побачив Бичок Лисичку в хаті, як притиснув її до стіни рогом, а Баран як гупнув її лобом, а Гусак за хвіст її як смикнув, а Півник і собі як дзьобнув, то Лисичка тільки тихесенько заскавчала та й пропала.

А Вовк з Ведмедем коло дверей чекали-чекали, дожидали-дожидали — немає Лисиці. А тут хуга, хуга! Сніг сипле, мороз тисне. Віхола гуляє, очі сліпить, засипає, у вухах свистить, завиває...

Каже Вовк-Неситий:

— Щось там наша Лисичка-Мудричка занадто вже довго смакує, забула, певно, що надворі мороз лютує. Ану, відхили, Бурмилику, двері, то я вскочу та вхоплю свого Баранця.

— Ну, йди швиденько та порайся моторненько. Тільки ж мого Бичка не займай, а то буде й життю твоєму край!

І Ведмідь двері відхилив, неситого Вовка впустив та й знову причинив, защепнув, щоб, бува, хто із хати не дременув.

Вскочив до хати Вовк, а Бичок як притисне його до стіни рогом, як гупне його Баран лобом, а Гусак як смикне за хвостище, а Півник як дзьобне його вище, так Вовчисько неситий тільки загарчав та й пропав...

А Ведмідь надворі все чекає, все чекає, та тільки ні Вовка, ні Лисиці немає...

А тут хуртеча-хуртеча! Сніг сипле, мороз тисне. Віхола гуляє, очі сліпить, засипає, у вухах свистить, завиває.

„Е-е, щось там довго Вовк із Лисицею смакують! Забули, певно, що надворі вітрище та морозище лютують. Ану, лишень, вскочу і я та вхоплю свого Бичка-третячка,“ — міркує Ведмідь.

Та як відхилить він двері, як ускочить до хати, а до нього увесь гурт — зустрічати! Бичок щосили тисне його до стіни рогом. Баран щодуху гатить його лобом. Гусак дзьобом та крилами б'є. Півень очі клює, потім на жердку швиденько летить та кричить:

— Ку-ку-рі-ку! Ку-ку-рі-ку! А подайте мені сич цього недоріку!..

Як збере тут Ведмідь усі свої сили, як пручнеться, як смикнеться, як вирветься дружної навали та ну тоді з хати тікати, п'ятами кивати!..

Біг-біг та й до барлога свого прибіг. Сів, спочиває. Леде дух переводить та й говорить:

— Ну, добре, що я вирвався! Гарзд, що я не потрапив до рук отому страховиську, що на жердку злетіло та звідти й кричало свої кукуріки, а то був би пропав я навіки!..

